

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 609/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], advokáta, [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Mišuro, PhD., Záhradnícka 27, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 31/2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. septembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], advokáta, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 31/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že návrhom na vydanie platobného rozkazu doručeným Okresnému súdu Pezinok 18. mája 2015 sa domáhal, aby bola [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“) uložená povinnosť zaplatiť sumu 5 276,91 eur s príslušenstvom z titulu zaplataenia odmeny za poskytovanie právnych služieb. Okresný súd Pezinok vydal 29. septembra 2015 platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný odpor. Na základe námietky miestnej príslušnosti žalovaného, bol návrh postúpený okresnému súdu.

3. Sťažovateľ v podaní doručenom okresnému súdu 6. decembra 2016 urgoval, že od postúpenia veci uplynul už rok a vo veci nebolo nariadené pojednávanie. Okresný súd až 18. júla 2017 zaslal sťažovateľovi odpor žalovaného s tým, aby sa k nemu v lehote 10 dní vyjadril. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo až 16. mája 2018 a bolo postupne odročené na 7. september 2018, 14. november 2018 a 13. február 2019 a následne bolo zrušené. Ďalší termín pojednávania okresný súd stanovil na 9. október 2019, ktorý bol taktiež zrušený a pojednávanie bolo nariadené na 22. január 2020, ktoré sa uskutočnilo a bolo odročené na 11. marec 2020 na účely vyhlásenia rozsudku. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 12 C 31/2016 z 11. marca 2020 žalobu sťažovateľa zamietol, pričom písomné

vyhotovenie rozsudku bolo doručené sťažovateľovi 29. apríla 2020. Sťažovateľ podal proti predmetnému rozsudku odvolanie, ktoré ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebolo podľa vedomosti sťažovateľa predložené odvolaciemu súdu a sťažovateľovi nebolo doručené prípadné vyjadrenie žalovaného k odvolaniu sťažovateľa.

4. Sťažovateľ zastáva názor, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že

- od postúpenia spisu z Okresného súdu Pezinok (30. novembra 2015) okresný súd nekonal až do 18. júla 2017, keď zaslal sťažovateľovi odpor žalovaného, teda bol absolútne nečinný 19 a pol mesiaca,

- prvé pojednávanie sa uskutočnilo až 7. septembra 2018, teda po viac ako 33 mesiacoch,

- medzi pojednávaniami boli neodôvodnené pauzy,

- okresný súd takmer 4 mesiace od podania odvolania sťažovateľom nedoručil spis odvolaciemu súdu,

- celková dĺžka konania je zjavne neprimeraná, keď od podania žaloby 18. mája 2015 uplynulo 5 rokov a 4 mesiace.

5. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom rozhodol:

„1. Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp.zn. 12C/31/2016 porušil základné právo sťažovateľa, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Sťažovateľovi sa priznáva primerané zadosťučinenie v sume 10.000 € (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp.zn. 12C/31/2016 sa prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

4. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 450,29 € (slovom tristosedemdesiatpäť eur a dvadsaťštyri centov), ktorú je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

12. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľ predovšetkým namieta nečinnosť okresného súdu v tomto konaní, ktoré od podania návrhu na vydanie platobného rozkazu trvá viac ako päť rokov.

13. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

14. Ústavný súd tiež poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený prierah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa citovaného článku ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prierahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prierahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prierahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prierahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prierahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

15. Ústavný súd poukazuje aj na svoj už opakovane judikovaný právny názor, že k porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov môže dôjsť aj vtedy, ak konanie trvá (globálne) neprimerane dlhú dobu, a to bez ohľadu na to, či v posudzovanom prípade boli zaznamenané prietahy spôsobené postupom všeobecného súdu. Inými slovami, k porušeniu uvedeného základného práva môže dôjsť aj vtedy, ak nedošlo v konaní k prietahom, a naopak, i keď k prietahom v konaní došlo, nemusí vždy ísť o porušenie základného práva na prerokovanie vecí v primeranej dobe, ak konanie ako celok zodpovedá dobou svojho trvania času, v ktorom je možné uzavretie konania spravidla očakávať (pozri k tomu rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach Libanský v. Česká republika alebo Králiček v. Česká republika, obdobne I. ÚS 418/2014, tiež napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04).

16. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (pozri napr. IV. ÚS 147/04).

17. Reagujúc na argumentáciu sťažovateľa v ústavnej sťažnosti, ústavný súd z jej príloh a predloženého spisu okresného súdu zistil, že samotné konanie začalo 18. mája 2015 podaním návrhu sťažovateľa na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie sumy 5 276,91 eur s príslušenstvom z titulu nezaplatenej odmeny za poskytovanie právnych služieb doručeného Okresnému súdu Pezinok, ktorému bolo vyhovené vydaním platobného rozkazu z 29. septembra 2015. Spis bol okresnému súdu s podaným odporom žalovaného postúpený 9. februára 2016. Okresný súd vo veci nariadil spolu sedem pojednávaní, z ktorých sa neuskutočnili dve pojednávania z dôvodu nepredloženia vyžiadaného spisu z Okresného súdu Pezinok. Na pojednávaní konanom 11. marca 2020 okresný súd vo veci meritórne rozhodol tak, že žalobu sťažovateľa zamietol. Proti predmetnému rozsudku podal

sťažovateľ odvolanie 15. mája 2020. Po doručení vyjadrenia žalovaného k odvolaniu (3. augusta 2020) bolo toto vyjadrenie zaslané sťažovateľovi 9. októbra 2020. Ústavný súd konštatuje, že od postúpenia veci okresnému súdu do vydania meritórneho rozhodnutia trvalo namietané konanie štyri roky a v jeho priebehu boli zistené kratšie obdobia nečinnosti, avšak túto nečinnosť v kontexte veci nemožno ešte považovať za dlhotrvajúcu či opakovanú, ale má charakter ojedinelosti.

18. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že na kratšie obdobia nečinnosti spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01), čo však nie je ešte prípad sťažovateľa a podľa názoru ústavného súdu celková doba konania pred okresným súdom aj so zistenou nečinnosťou je ešte na hranici ústavnej akceptovateľnosti a nemá potrebný ústavný rozmer. Aj keď postup okresného súdu nemožno považovať za optimálny, celková dĺžka doby trvania konania, zohľadňujúc charakter uplatneného nároku sťažovateľa a najmä skutočnosť, že šesť mesiacov pred podaním ústavnej sťažnosti bolo vo veci meritórne rozhodnuté, nedosiahla úroveň, ktorá by mohla znamenať porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 24/04, III. ÚS 67/04) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 528/2014). Ústavný súd zdôrazňuje práve naostatok označenú skutočnosť, resp. priebeh konania, keď po vyhlásení rozsudku 11. marca 2020 sa sťažovateľ odvolal, čím len využíva svoje procesné práva, avšak okresný súd koná tak, ako je uvedené v predchádzajúcom bode tohto odôvodnenia, teda obligatórnymi úkonmi v rámci odvolacieho konania, bez ktorých nie je možné právnu neistotu sťažovateľa odstrániť.

19. Vychádzajúc z už uvedených právnych názorov tvoriacich ustálenú judikatúru ústavného súdu, ako aj okolností danej veci, ústavný súd konštatuje, že v namietanom konaní nedošlo postupom okresného súdu k prietahom takej ústavne relevantnej intenzity, že by ich bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu